

GUIA DIDÀCTICA CREATIVA
3r CICLE DE PRIMÀRIA | *Penguin Aula*

Introducció per al docent

Els diaris de la Cirera és una magnífica sèrie de lectures que ens ofereix un terreny molt ampli per desenvolupar diverses habilitats i competències clau al tercer cicle de Primària. L'estructura mateixa dels llibres, que barreja imatges, la narració en format còmic i les reflexions personals de la Cirera al seu diari, propicia un **treball molt interessant de comprensió i interpretació de la informació**.

Aquesta guia didàctica proposa un seguit d'**activitats per exercitar les habilitats comunicatives del teu alumnat, convidar-los a fomentar la creativitat i desenvolupar l'autoconeixement personal a partir de la lectura de qualsevol llibre de la sèrie**.

La nostra proposta és que cada nen i nena triï lliurement el llibre que vol llegir de la col·lecció *Els diaris de la Cirera*. Partint d'això, t'oferim **exercicis específics per a cada llibre i un treball central comú per a tots els títols**. Totes les activitats són obertes i es poden adaptar a les necessitats de l'aula i al temps disponible.

El document es divideix en tres grans blocs:

ANÀLISI I REFLEXIÓ. Preguntes de debat per a cadascun dels llibres. Et poden servir per dinamitzar converses literàries i potenciar el pensament crític, l'expressió oral i el treball d'emocions de l'alumnat.

POSEM FIL A L'AGULLA! Un projecte real i tangible per a cadascun dels llibres: una proposta d'aprenentatge-servei a partir d'*El zoo petrificat* i un projecte de gestió emocional a partir d'*Els diaris de la Cirera i en Valentí*. Tots dos es basen en la transformació de l'entorn proper per mirar d'aconseguir una millora personal i social.

DIARI PERSONAL. Pautes per elaborar un diari personal on es pugui continuar treballant les emocions i desenvolupar l'expressió escrita. Aquesta activitat és comuna per a tots dos llibres.

Mariana Pérez-Duarte és llicenciada en Filologia Hispànica i mestra de pedagogia Waldorf. Ha treballat com a tutora de Primària a Mèxic i, al llarg dels últims cinc anys, en un espai d'educació respectuosa a Espanya, on ha abordat el pla d'estudis de Primària mitjançant activitats artístiques, literàries i manuals. Col·labora amb Penguin Random House com a autora de llibres infantils.

Anàlisi i reflexió

T'oferim un seguit de preguntes obertes sobre alguns temes que es tracten a cada llibre, amb la intenció de promoure l'anàlisi i la reflexió de les situacions que es plantegen al text.

L'alumnat podrà exercitar el pensament crític, així com practicar l'argumentació i entrenar-se per arribar a conclusions. També trobaràs preguntes orientades a aconseguir que traslladin la lectura a la seva pròpia experiència, de manera que treballin **l'autoconeixement**. Les preguntes estan pensades per generar debat i reflexió grupal, tot i que també els pots encarregar una petita redacció sobre alguna d'elles, si prefereixes.

Preguntes a partir d'*El zoo petrificat*

- 1 Què t'agradaria ser de gran?
- 2 Alguna vegada no t'entens amb la teva mare o el teu pare? Què fas en aquests casos?
- 3 Tens algun altre adult de confiança amb qui puguis parlar i a qui puguis demanar consell?
- 4 Què opines sobre fer les coses d'amagat dels pares?
- 5 A vegades hi ha coses que ens costa molt dir, igual que a la Cirera li costa dir «gràcies» a la seva mare. I a tu? Hi ha cap paraula que se't quedi bloquejada al fons de la gola?
- 6 Com són els teus amics o amigues?
- 7 Creus que els amics han de ser molt semblants o està bé que siguin diferents els uns dels altres?
- 8 Admires algú? Quins són els seus «poders», allò que fa bé i que et produeix admiració?

Preguntes a partir d'El zoo petrificat

- 9 Què opines sobre els zoològics?
- 10 Hi ha alguna zona a prop de l'escola o de casa teva que t'agradaria transformar, com fan amb el zoo al llibre?
- 11 T'agradaria tenir un bosc al costat de casa, com la Cirera? Et sembla que és important passar temps a la natura?
- 12 Què podem fer per estar més a prop de la natura? I per protegir-la?

Preguntes a partir d'Els diaris de la Cirera i en Valentí

- 1 Quines coses t'espanten?
- 2 Què fas per sentir-te més bé quan tens por?
- 3 Què fas normalment quan estàs trist?
- 4 A qui expliques el que et passa a l'interior?
- 5 Quin és el teu lloc segur, on et sents protegit, el teu «santuari»? Si no en tens cap, com en podries crear un?
- 6 La família de la Cirera i la d'en Valentí han canviat molt, i ara són una sola família. Com és la teva família? Quines coses t'agraden i quines no t'agraden de la teva família? Coneixes famílies com la de la Cirera i en Valentí?
- 7 Si poguessis viatjar a qualsevol lloc del món, on aniries? Amb qui t'agradaria fer aquest viatge?

Posem fil a l'agulla!

Et proposem dos projectes tangibles per desenvolupar la creativitat des d'un component social i personal, respectivament. Per a *El zoo petrificat* trobaràs una **proposta d'aprenentatge-servei**, mentre que per a *La Cirera i en Valentí* et proposem una **activitat d'autoconeixement i gestió emocional**.

Activitat a partir d'*El zoo petrificat*

Títol: Projecte d'aprenentatge-servei per rehabilitar un espai de l'escola

Descripció: Aquest projecte es pot dur a terme al llarg d'un trimestre o del temps que convingui. Consisteix a triar un espai de l'escola que, arreglant-lo una mica, pugui tenir un ús nou o millorar-ne el que ja tenia.

PROJECTE D'APRENTATGE-SERVEI

Passos

1. L'espai

Entre tots, penseu en possibles espais del centre que pugueu transformar. Pot ser un lloc que necessiti una millora física o simplement algun racó al qual pugueu donar un nou ús. Involucra l'alumnat en la presa de decisions per generar una pluja d'idees i després voteu per triar el lloc.

2. La transformació

Un cop hàgiu decidit l'espai, debateu de quina manera es pot arreglar i quins serien els passos que cal fer per aconseguir-ho. Procura que tots els nens i les nenes puguin expressar les seves opinions i idees lliurement, sense coartar la seva imaginació. Després ja anireu concretant i limitant les accions, però és important que d'entrada deixin volar la imaginació.

3. L'organització

Ara toca detallar les tasques que implicarà dur a terme el vostre projecte i repartir-les entre tots. En aquest punt, els alumnes poden exercitar les habilitats de planificació, càlcul i resolució de problemes matemàtics. També hauran d'investigar com es pot fer cadascuna de les tasques, si cal demanar permisos o la col·laboració de les famílies, etc. La posada en marxa sempre és una gran oportunitat per treballar en equip i assolir objectius de manera col·laborativa.

Activitat a partir d'Els diaris de la Cirera i en Valentí

Títol: Una constel·lació emocional

Descripció: Aquesta activitat consisteix a crear un mapa de les emocions com si fos una constel·lació visual. L'objectiu és buscar la mirada interior de cada alumne per treballar l'autoconeixement i la gestió emocional.

UNA CONSTEL·LACIÓ EMOCIONAL

Passos

1. El sistema solar de cadascú

Al llibre apareix un «esquema d'emocions», que és com un sistema solar en què el lloc del Sol l'ocupa l'ànima i al seu voltant giren els planetes de les sensacions, els sentiments, les idees, els records i els somnis. Demana a l'alumnat que dibuixi el seu propi sistema solar amb alguna cosa important que representi el seu centre. A cada planeta hauran d'escriure les emocions, els pensaments, els somnis, etc., que conformen el seu univers particular.

2. La fitxa de viatge

Quan en Tolo-Tim es prepara per anar-se'n de viatge, crea una fitxa en què va anotant les emocions i els sentiments que experimenta, i també les coses que els han motivat. D'aquesta manera té un registre del que ha passat al seu interior durant el viatge.

Proposa a l'alumnat que elaborin una fitxa de viatge durant la setmana. Cada dia han d'apuntar-hi les emocions que han experimentat en forma de llista. Divendres ho podeu compartir a classe.

(continua...)

UNA CONSTEL·LACIÓ EMOCIONAL

(... continuació)

3. El santuari

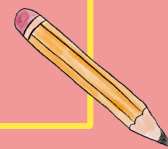
La Cirera descobreix que casa seva és un «santuari», un lloc amb bona energia on se sent segura. Ara creareu el vostre propi santuari a l'aula o a l'escola, un racó de l'ànima on pugueu anar quan necessiteu una mica de tranquil·litat.

- ➔ Decidiu entre tots on posareu el vostre santuari de pau.
- ➔ Busqueu elements per decorar-lo. Podeu penjar-hi teles, missatges inspiradors, fotografies de paisatges o petits tresors.
- ➔ Poseu-hi un tamboret o un coixí per seure-hi i passar una estona de tranquil·litat.
- ➔ Elaboreu un cartell amb el nom del lloc. El podeu anomenar senzillament «Santuari» o bé podeu buscar un altre nom que us agradi més, com ara «Racó de la pau» o «Lloc segur».
- ➔ Redacteu unes indicacions sobre com s'ha d'utilitzar aquest racó i col·loqueu-les en un lloc visible.

Diari personal

Arribem a la proposta central de la guia didàctica, que és comuna per a tots els llibres. És una activitat de llarg abast que inclou tant **l'expressió escrita com l'artística**. Consisteix a elaborar un diari personal, com fa la Cirera.

Et proposem un seguit d'entrades perquè les puguis plantejar al teu alumnat, a més de les entrades lliures que ells decideixin redactar.

Com a suggeriment d'avaluació, podries valorar el nombre d'entrades que hagi fet cada alumne, a més de les seves habilitats narratives, l'expressió escrita i el bon ús del vocabulari i l'ortografia.

Per tancar el diari, **et proposem una última entrada focalitzada en la metacognició**: l'alumnat ha de reflexionar sobre el procés que ha seguit i valorar els seus aprenentatges perquè l'experiència sigui més significativa.

A continuació t'expliquem com pots dur a terme aquest projecte a l'aula.

Demana a l'alumnat que portin a classe un quadern, que faran servir únicament per a aquesta activitat. Et recomanem el format DIN-A5, que és còmode, permet graduar fàcilment l'extensió dels textos i ofereix moltes possibilitats perquè cada estudiant el pugui personalitzar i sentir seu. L'habilitat del teu alumnat per escriure en paper sense pauta determinarà si el quadern ha de tenir les pàgines llises o amb línies.

Tots els nens i les nenes poden adornar la portada del diari perquè reflecteixi els seus propis gustos i interessos: amb dibuixos, lletres elaborades, fotos, etc.

Les pàgines interiors també les poden decorar amb retalls, colors, adhesius, cintes adhesives... A més a més, poden afegir-hi solapes, sobres, «finestretes»... A internet podran trobar idees inspiradores per decorar un diari personal o incorporar-hi elements d'un *scrap book*.

Et proposem un seguit d'entrades per desenvolupar-les al llarg de tot el procés:

- **“Hi havia una vegada...”**. Comencem amb una presentació a l'estil de la Cirera, com la primera frase del seu diari. A continuació, poden respondre preguntes com ara qui soc, com soc, quants anys tinc, què m'agrada fer...
- **La meva família.** Com és la meva família? Quins membres la formen? Quines coses fem plegats?
- **El lloc on visc.** Com és casa meva? Quin és el meu lloc preferit? Tinc la meva pròpia habitació? Si és així, com és? Visc en una ciutat o en un poble? És una localitat gran o petita? Hi ha natura al voltant?
- **Les meves amigues i els meus amics.** Quines són les meves amistats més properes? Com són? Què tenim en comú i en quines coses no ens asseblem?
- **Què vull ser de gran.** Ja sé què vull ser de gran? Com m'imagino el futur? Si no ho tinc clar, quins dubtes o idees tinc al respecte?
- **Entrades lliures.** Anima'ls a fer les entrades que vulguin de manera autònoma. Què he fet aquest cap de setmana? Quina és la meva assignatura preferida? Què em fa sentir bé o malament?
- **Entrada final.** Què m'ha semblat el fet d'escriure el meu propi diari? Com ha estat l'experiència? He après res de nou? He gaudit escrivint el diari? M'ha ajudat a conèixer-me més bé o a ordenar els meus pensaments? Què m'ha costat més?

Esperem que hagiis gaudit amb la lectura d'aquestes col·leccions meravelloses i amb les activitats creatives d'aquesta guia. Pots compartir amb nosaltres el vostre treball o enviar-nos qualsevol comentari a través del nostre correu electrònic penguin.aula@penguinrandomhouse.com. També podeu penjar imatges a l'Instagram de l'escola i etiquetar @penguinaulaes perquè puguem compartir les vostres creacions. Moltes gràcies!